

Zondag 26 juli 2026

17e zondag door het jaar

Opening

Welkom: allen in de kerk, ook eventuele vakantie-gasten en mensen die thuis online met ons verbonden zijn.

Vanmiddag krijgt de Tour de France zijn voltooiing en finale op de Champs-Élysées, na 3 weken koersen door het schitterende Franse landschap. Wat waren de tv-beelden kleurrijk mooi: met de heuvelachtige zonnebloem-velden, statige kastelen, de pittige bergen en de vele slingerende waterstromen in de dalen. Maar na deze finale is het enkele weken rust en nagenieten voor de Tour-renners.

Zo krijgen wij op onze reis door het leven ook enkele weken zomerse rust, om weer bij jezelf te komen en om te zien welke koers wij zelf verder willen kiezen. Voor ieder kan de route anders zijn (er zijn vele wegen naar Boven, zegt de Boeddhist). Maar waardevol zijn wel de route-pijltjes onderweg, de z.g. "merkstenen" (zoals Dag Hammerskjöld ze noemt), die ons de weg willen wijzen. Alleen: je moet ze wel herkennen, anders dwaal je af!!

Voor ons, christenen, zijn die wegwijzers (die merkstenen) vooral te vinden in de verhalen van de Schrift: het boek staat vol staat met levenservaringen van licht en donker, van recht en onrecht, van twijfel en geloof; m.a.w. een boek met veel bestaansverheldering, dat ons op verschillende wijzen de weg kan wijzen naar de Bron van het leven.

Vandaag beluisteren wij een kostbare aanwijzing van Jezus, verpakt in enkele parabels, (zoals ook in de vorige 2 zondagen). Hij zegt: In je eigen "levensakker" zit een diepe rijkdom; het is een kostbare schat (of: kostbare parels) in je eigen levensbodem. De vraag is: Herkennen we dit? En als je het zelf ook ontdekt, en er voor kiest: zijn die parels, die "merkstenen", dan ook een waardevolle gids op onze verdere weg? De suggestie van het evangelie is duidelijk.

In de 1e lezing (parallel hiermee) horen we, hoe koning Salomon niet vraagt om veel bezit en luxe, maar om wijsheid en inzicht; alles ten bate van het welzijn van het volk: het "Bonum Commune"; het gemeenschappelijk goede voor iedereen, wat boven privé-belangen uitgaat.

Overweging

Eigenlijk wordt ons aan het eind van deze parabel-reeks een spiegel voorgehouden: welke prioriteit stellen wij in ons leven? Kies je voor datgene wat ons leven ten diepste richting geeft (zoals de parabels willen aanduiden) of gaat onze aandacht en keuze toch allereerst naar de praktische, zakelijke dingen van alledag? Er bestaat een "hierarchie van waarden", waarbij het een meer waarde kan hebben dan het andere.

Ik was in het vroege voorjaar een paar dagen in de Abdij van Egmond. Het toeval wilde dat de filosoof en gnosist Hein Stufkens op die dag daar een lezing hield over "Christendom en innerlijke ervaring". Nou, dat liet ik me niet ontgaan. Hij begon met een anekdote:

"Twee broers bevinden zich op een schip in nood; de ene broer is een praktisch-zakelijk figuur, analytisch, technisch en wetenschappelijk, en heeft de leiding over de vaart. De andere broer beschikt niet over die gaven, maar is meer een denker en heeft breder overzicht over alles; hij is dus ook intuïtief-gevoeliger. Ieder leeft zo zijn eigen leven. Maar ze komen in een storm terecht. Omdat ze nauwelijks open staan voor elkaar en niet naar elkaar luisteren, stevenen ze samen op een ramp af; m.n. de 2^e broer waarschuwde al, maar kreeg weinig aandacht". Tot zover die anekdote.

U voelt waarschijnlijk de vergelijking al:

Hein Stufkens wilde er mee aanduiden, dat het een beeld geeft van onze tijdgeest: intuïtief, spirituele kennis wijzen we al gauw af als irrationeel. Daarmee plaatsen we onszelf echter (met een zekere arrogantie) buiten de oudste traditie van het menselijk kennen: Wijsgerigheid en Spiritualiteit, 2 waardevolle "merkstenen" voor ons onderweg. Natuurlijk zijn er in de loop van de tijden veel wetenschappelijke-technische vorderingen gemaakt, maar juist die rationele kennis kan ons blind maken voor wat we onderweg meer zijn kwijt geraakt: dat innerlijk, intuïtieve, en spirituele kenvermogen. Dat heeft ons mens-zijn ook beperkter gemaakt, aldus Stufkens. Plato, en zoveel andere filosofen, wijzen ons juist op die innerlijke kennis, die ons meer leert over het wezen, de ziel van de dingen, de essentie dus.

In de christelijke gnosis en bij de bekende mystici als Theresia van Avila, Johannes van het Kruis, en bij zoveel anderen, zoals Franciscus van Assisië vinden we die traditie van innerlijke spiritualiteit wel bewaard. Onze kloosters en Abdijen zijn daar vanouds ook allereerst op gericht.

Tomas Halik (de schrijver van het bekende boek "De namiddag van het christendom") wil hier ook op wijzen: "het is het meest urgente project van onze tijd: spirituele centra zijn onmisbaar". En enkele Europese politici verkondigden al eerder, zoals Adenauer en Schuman: "De samenleving is haar ziel kwijt geraakt". M.a.w.: de weg naar binnen blijft wezenlijk voor ons evenwichtig mens-zijn.

Ondanks de crisistijd van secularisme lijkt toch hier-en-daar weer iets van aandacht en belangstelling te groeien. Dichters en kunstenaars hebben vanuit hun aanleg hier altijd al sterke feeling voor gehad. Kunst en cultuur in vele vormen zijn meestal ook een waardevolle brug naar die diepere dimensie.

Om met de voeten op de grond te blijven: ook de medemenselijke deugden en daden van naastenliefde, rechtvaardigheidsgevoel, vergeving (en noemt u maar op), ook zij horen bij die “merkstenen”, en bij de parels in ons leven.

Dit horizontale christendom en deze medemenselijkheid ligt in onze tijd vaak dichterbij ons spiritueel gevoel. Hoewel de kerken vandaag-de-dag vooral bezig zijn om in deze seculiere tijd financieel te overleven, hebben we de laatste 12 jaar op spiritueel gebied toch wel 2 waardevolle leiders leren kennen, nl. paus Franciscus en nu zijn opvolger paus Leo XIV. Ook paus Leo laat soms al duidelijk horen, waar onze prioriteiten horen te liggen: de uitnodiging van de eierzuchtige Trump om samen met hem 250 jaar V.S. te komen vieren, wimpelde deze paus af met zijn veelzeggend antwoord: “Ik ben dan naar de bootvluchtelingen op het eiland Lampadusa”.

Om terug te komen op die anekdote: Zou het luisteren naar die intuïtieve broer op het schip ons niet méér door de crisis kunnen helpen? En wat zou dat betekenen voor ons persoonlijk, voor de kerken en voor de samenleving?

Zouden we misschien in onze kerk ook bekende spirituele inleiders voor een lezing- of bezinningsavond kunnen uitnodigen of voor een overweging in het Leerhuis op zondagmorgen?

Het evangelie nodigt ons ook uit om zelf eens te bezien, hoe de verhouding tussen “de twee broers in je eigen leven” ligt en zich ontwikkeld heeft? Zijn we niet in het Westen verstrikt geraakt in de dagelijkse, zakelijke dingen van het hier-en-nu, waardoor het visioen van “Gods nieuwe wereld”, meer buiten beeld is geraakt? Dat visioen, dat ook in het hier-en-nu en in de hele schepping, verborgen zit.

De psychiater Carel Jung, christen van huis uit, kan ook een waardevolle gids zijn: hij kwam tot het inzicht dat de weg naar “zelf-wording” een weg is van herkenning en realisering van het Goddelijke in ons en daarom stond hij ook open voor mystiek en gnosis. Hij bouwde zo een brug tussen wetenschap en religie. Dat de formele, dogmatische kerk hem ging wantrouwen mag geen verwondering wekken, want voor die spirituele weg had hij in zijn tijd niet persé het instituut met haar regels nodig van geboden en verboden.

Tot slot: Jezus stelt ons vandaag een stille, onderliggende vraag: is de spirituele verdieping niet teveel overschaduwde door de fascinatie voor het zakelijke vooruitgangsgeloof, waardoor we het contact met het diepere “Zijn” meer zijn kwijt geraakt? Zoals Ed Hoornik wil duiden in zijn gedicht “Hebben en Zijn”; met de laatste verzen:

“Zijn” is de ziel, is luisteren, is wijken,
Is kind worden, en naar de sterren kijken,
En daarheen langzaam worden opgelicht...”.

Dit beleeft Catharina Visser ook in haar gedicht: "Zomertijd in het veld", dat we tussen de lezingen hoorden.

Wil de wijsheidsleraar Jezus ons hier niet op wijzen als de goede weg? of Boeddha, of....(noemt u maar op). Op onze geestelijke zoektocht naar nieuw evenwicht wijst Jezus ons herhaaldelijk op die *innerlijke transformatie*: door de buitenkant heen zien en dichter komen bij de kern van je bestaan, dat in ieder van ons al aanwezig is.

"Menswording" kent niet alleen een buitenkant, maar ook een binnenkant. In wezen zijn wij allen ook een "homo religiosus"; maar dit is al te vaak toegedekt door de seculiere stroming in onze westerse cultuur, die nogal eens té overheersend kan zijn. Koning Salomon getuigt van diepe wijsheid, als hij vraagt om inzicht en wijsheid ten bate van het welzijn van de mensen. Een keuze van hem, die God welgevallig is. Het is een vraag, die ook ons veel geestelijke rijkdom kan geven.

De kunst is om stil te worden, te luisteren en goed te leren zien, waar die mystiek zich afspeelt in ons leven en er open voor te staan....
Schatgraven dicht bij jezelf, of in jezelf; het kan je verrijken...

Gerard Weersink, pastor.